

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Iskava vsak četrtik in volja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kasne Ekvonega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Za zaprite reklamacije so poštno prosta.

Današnja številka obsega 12 strani in se tiska v 13.500 izvodih

Štajerski deželni zbor.

Meseca februarja boe sklicana večina avstrijskih deželnih zborov. Le o naslednjih je dvomljivo, ali se snidejo ali ne: štajerski, kjer se bori slovenska manjšina za narodne in gospodarske pravice svojega naroda; istrski, kjer odreja italijanska večina hrvaškimi poslancem njihove opravičene zahteve; dalmatinski, kjer se vodi boj med pravaši in hrvaško-srbskimi liberalci; češki, kjer hoče nemška manjšina dobiti večji upliv na deželno upravo; moravski, kjer se ne morejo zediniti zaradi urednitve deželnega gospodarstva; gališki, kjer divja boj med Poljaki in Rusini, ter tirolski, v katerem ne morejo priti Nemci in Italijani do sporazumljenja.

Obstrukcija slovenskih poslancev v štajerskem deželnem zboru torej ni nobena osamljena prikazen v Avstriji. Skoro v vseh deželnih zborih, kjer si stojita nasproti dve narodnosti, vlada obstrukcija, boj manjšine proti večini. Ako bi je v štajerskem deželnem zboru ne bilo, bi morali misliti, da je slovenska manjšina z razmerami v deželi zadovoljna in da ne more ter si ne upa tako odločno nastopati, kakor tlačene manjšine v drugih deželnih zborih.

Slovenci ne morejo biti z deželnim gospodarstvom zadovoljni. Med 21 milijoni, ki se izdajajo, od številni stroške za šolo, za gospodarske namene in druge deželne potrebe, pride na Nemce 20 milijonov, na Slovence komaj 1 milijon. Samo mesto Gradec dobi od dežele na leto 5 milijonov, torej 5krat več kot vsi spodnještajerski slovenski kraji.

Da nemški deželni odbor v sedanjem času noče izplačevati podpor za ceste, brezobrestnih posojil za preračunavanje vinogradov, svot za vzdrževanje že izvršenih regulacij itd., to hočejo Nemci, in posebno nemškutarski, in slovensko-liberalni okrajni zastopi na Slovenskem Štajerji pripisati na račun slovenske obstrukcije. Toda bodimo resni in odkritosrčni, ali ima res obstrukcija na tem le piščico krivde.

Pred obstrukcijo kakor med obstrukcijo so morali in morajo plačevati spojinštajerski Slovenci 50 % deželni davek od zemljiškega davka, 50 % od hišnorazrednega davka, 56 % od pridobninskega davka, 50 % rentnega davka ter užitnino od piva. Pred obstrukcijo so se lahko plačevale omenjene podpore, zakaj pa naenkrat med obstrukcijo ne? Saj vendar obstrukcija ne žre denarja, nasprotno, deželna uprava brez deželnega zbora stane manj. Kje je torej denar, ki se je dajal prej za imenovane namene? Nemci so ga izdali gotovo za druge namene, kakor je namenjen. In to vendar ni krivda slovenske obstrukcije, če ne gospodarijo Nemci z denarjem kakor bi mogli.

Zakaj rabijo Nemci deželni zbor, zakaj tako vpijejo po deželnem zboru? Ker bi radi zvišali deželne doklade, ki so že dovolj visoke, in s tem dovolili sebi nove izdatke. Milostno bi zraven dajali zopet malenkostne podpore za okrajne in druge potrebe. Toda pribiti treba, da je denar za te podpore tukaj, toda dež. odbor ga daje za popolnoma druge namene. Okrajnim zastopom bi trebalo samo braniti svojo pravico in bila bi jim pravica!

Ne vemo, ali se bodo slovenski poslanci pogodili z Nemci ali ne, kajti to ni v rokah Slovencev, ki zahtevajo le pravico, ampak v rokah Nemcev, ki morajo popraviti svoje krivice. Gotovo pa ne bodo šli v Gradec, da dovolijo novih doklad Nemcem, s katerimi bi zopet gospodarili le sebi v korist in nam v škodo. Kdor pa ne stoji v tem boju ob strani slovenskih poslancev, ta ali ni dovolj poučen, ali pa je zloben ter izdajalec slovenskih opravičenih zahtev!

Sploh pa si zapomnimo: Mi Slovenci ne spadamo k Nemcem, najmanj na ta način, da bi jim bili samo hlapi in davkoplačevalci. Slovenci k Slovincem!

Zopet vojska?

Oči cele Evrope so vprte sedaj v London, kjer se vrši dvojno zborovanje in posvetovanje. Zastopniki velesil se posvetujejo o skupnem nastopu svojih držav z ozirom na izpremembe na Balkanu, zastopniki balkanskih držav pa se pogajajo s turškimi poslanci zaradi miru.

Posvetovanja zastopnikov velesil baje prav povoljno napredujejo. Vse velesile so pristale na to, da

se ustvari samostojna Albanija in da Srbija ne dobi albanskih ozemelj do Jadranskega morja. Sedaj se gre za meje Albanije. Srbija zahteva vsaj vse to, kar si je z orožjem prisvojila. Predložila je karto, ki daje meje novoustanovljeni Albaniji. Rusija je karto že odobrila, tudi Francoska in Anglija sta pripravljene, podpirati zahteve Srbije. Avstro-Ogrska še ni končno javila svojega stališča nasproti vsem posameznostim, ampak samo splošno. Nemčija in Rusija se trudita, da bi se vse sporne zadeve med Avstrijo in Srbijo mirnim potom rešile.

Pogajanja za mir.

Mnogo slabše stojijo razmere pri pogajanjih balkanskih držav s Turčijo zaradi miru. Turčija ne bi rada ničesar privolila zmagoslavim balkanskim državam, kakor da bi ne bilo vojske. Turški zastopniki so celo opozorili velevlasti na njihovo izjavo pred začetkom vojske, da vojska ne bo izpremenila posestnega stanja na Balkanu. To so velesile res izjavile, toda takrat v mnenju, da bodo balkanske države premagane. Velevlasti so le Turčijo hotele opozoriti, da svojega ozemlja na Balkanu ne bo povečala, četudi bo zmagovala. Koj ko nam je prinesel brzojav prve vesti o zmagah balkanskih držav, so se velesile izjavile, da je njihovo naziranje, naj ostane na Balkanu vse pri starem, vsled dogodkov postalo nemogoče.

Turki nočejo nič vedeti o tem, da bi odstopili Bolgarom Odrin in Grkom Kreto ter že zasedene Egejske otoke. O Skadru ni govora, ker glede tega mesta nimajo več govorniki Turki, ampak oni, ki delajo karto za novo Albanijo. In če prej bi se odločili Turki, da izročijo Grkom Kreto in Egejske otoke, le Odrina nočejo dati Bolgarom. Pravijo, da rajši vojsko, nego Odrin. A tudi Bolgari govore tako odločno, da rajši vojsko nego brez Odrina. Dne 3. januarja je bilo že tako napeto razmerje med zastopniki, da se je bilo bati, da se razidejo. V zadnjem trenutku so vendar določili novo sejo, katera se je vršila na Treh Kraljev dan. Ko to pišemo, nam o dogodkih pri tej seji še niso došla nobena poročila. Prinesli jih bomo na drugem mestu.

Zakaj nočejo Bolgari odstopiti od Odrina, je pač razumljivo. Turške uši sredi v bolgarskem kožuju ne morejo trpeti. Zakaj pa Turki tako trdovratno zahtevajo Odrin za-se? Pravijo, da jim je sveto mesto, ker je pokopanih tam nekaj sultanov in radi tega, ker se Odrin vedno ni padel, ampak se nahaja še v turških rokah. Toda glavno je pač nekaj drugega. Odrin je ključ do Carigrada, in ako bodo imeli Bolgari Odrin, potem bodo imeli tudi velikaški upliv na turško državo. In to je tudi vzrok, da nobena velika država z vso silo ne podpira bolgarskega stališča. In tudi malo zavisti je zraven. Pravijo, da je Bolgarom v tem oziru naša Avstrija še najprijaznejša, menda ne toliko iz ljubezni do Bolgarije, ampak iz zadovoljnosti, da bosta potem Rusija in Anglija imeli v Carigradu manj upliva kot dosedaj.

Nova vojska?

Seveda je Turkom težko za Odrin. Toda, da kažejo toliko korajžje za vojsko, izvira iz tega, ker upajo, da bodo dobili v Rumuniji zaveznico. Rumunija zahteva od Bolgarov pokrajino Dobrudžo za plačilo, ker so se Rumuni dosedaj držali tako mirno. Bolgari so sicer voljni, se pogajati z Rumuni, toda ne sedaj, ko imajo drugih skrbi dovolj. Rumuni pa so nestrpni in pretijo z vojsko. Nadalje mislijo tudi Turki, da so sedaj mnogo močnejši nego Bolgari in da bodo Bolgare lahko premagali. A tudi to je treba vedeti, da je mnogo Turkov s sedanjo turško vlado, celo s sultanom, nezadovoljnih, ki pretijo z revolucijo, ako se uda Turčija Bolgarom in se ne brani z orožjem. To vse seveda vpliva na turške zastopnike, ki ne vedo, ali bi pustili Odrin ali pa pripustili, da se začne zopet vojska.

Ako se pogajanja razbijejo, potem se sme vsled medsebojne pogodbe še-le po pretečenih 4 dneh, od ure razbitja računeno, vojska nanovo začeti. Bolgari bi imeli seveda rajši Odrin brez vojske, toda če drugače ne gre, pripravljene so tudi za vojsko. Zatrjujejo, da število turškega vojaštva ni mnogo večje nego njihovo, in v turških vrstah je nezadovoljnost, v Carigradu naravnost upornost, dočim je med Bolgari sveto navdušenje. Bolgari upajo, da velevlasti nazadnje in končno, četudi se pogajanja razbijejo, vendar ne bodo pripustile vojske, ampak prisilile Turčijo, da odstopi Odrin brez novega prelivanja krvi. In mnogi vedo povedati, da bi bilo to sultanu in turški vladi prav, ker bi potem nezadovoljnejšem lahko rekli: ho-

teli smo, a nam velevlasti niso pustile. Prihodnji dnevi nam menda že prinesejo odločitev.

Zanimiva seja pri pogajanjih.

Seja dne 3. januarja med turškimi in balkanskimi zastopniki v Londonu je bila ena najvažnejših in konec nje je vzbudil pozornost po celem svetu ter naredil povsod velikanski utis. Seja se je začela ob 6. in je trajala do 7 in 1/2. Turški zastopniki so predložili sledeče pogoje:

1. Meja med Turčijo in Bolgarijo teče do Črnege morja, tako kakor sedanja, do Adah, ki leži ob izlivu reke Sujidinhaj v Ardo, potem sledi Ardi nekako do točke severno od Gümüldžine in zavije nato do Gümüldžine ter teče na skrajnem zapadu do neke točke ob jezeru Bura, oziroma zalivu Lagos. Na ta način estaneta tako Odrin kakor Lozengrad turška.

2. Kar se tiče Krete, bi odstopila Turčija svoje pravice velevlastim, ki naj bi določile obliko vladovine na tem otoku, to pa pod pogojem, da

3. Turčija ne odstopi nobenega Egejskega otoka, ki so jih vzeli in zasedli Grki.

Te zahteve so se izročile pismeno. Balkanski zastopniki so se nato sami posvetovali in podali pismeno sledeči odgovor:

Balkanski zastopniki obžalujejo, da Turčija ne upošteva uspehov vojske in tako balkanske zastopnike primora, da prekinajo pogajanja. Da pa dokažejo svojo miroljubnost, stavijo zastopniki Turčiji rok do ponedeljka ob 4. uri popoldne, da odgovori jasno glede 1. Odrina, 2. Krete, 3. Egejskih otokov.

Turški zastopniki so odgovorili: „Zakaj že ne jutri?“

„Dobro!“ — so odgovorili nato balkanski zastopniki.

Nato se je z ledeno hladnostjo odgodila konferenca do drugega dne ob 4. uri popoldne. Toda, ko so prišli drugi dan zastopniki skupaj, so bili Turki že skesani. Predno se je začela seja, so prosili, naj se prekinajo pogajanja do ponedeljka, v kar so balkanski zastopniki privolili.

Iz znamenite seje.

Iz znamenite seje dne 3. januarja se izve sedaj tudi za interesanten (zanimiv) dogodek, ki se je odigral. Seja je predsedoval, ker zastopniki med seboj menjajo pri vsaki seji v predsedstvu, grški ministrski predsednik Venizelos. Ko so naznanili balkanski zastopniki svoje predloge, rekel je Venizelos Rešid-paši: „Dovoljujemo Vam, da se do ponedeljka pokorite našim zahtevam“. Pri teh besedah je Rešid-paša prvikrat med pogajanjimi izgubil svojo mirno potrpežljivost in je razburjeno odgovoril: „Nismo prišli sem-kaj, da se pokorimo vašim zahtevam, ampak da se pogajamo in drug z drugim izhajamo“. Venizelos je sam spoznal, da se ni srečno izrazil, in je izrecno preklical besedo „pokoriti“.

Avstrija pripravljena.

Ker so razmere še vedno tako napete, ker se niso rešene vse sporne točke in ker je še vedno mogoča zopetna vojska na Balkanu, zato mora še tudi naša država biti pripravljena in stati na straži. V skupni seji ministrov dne 4. t. m., je zunanji minister grof Berthold izrekel, da bomo morali še čakati kratke čase, predno se popolnoma razjasni mednarodni položaj. Dosedaj so nas vse priprave do 1. januarja stale 188 milijonov. Misli se, da bodo krite vse potrebe z 250—300 milijoni. Poveljnik mornarice, grof Montekukuli, je zahteval, da se mu dovoli zgraditi nove ladje namesto takozvanih že zastaranih monarh-ladij. Finančni minister je rekel, da bo kriil stroške za priprave z blagajniškimi ostanki.

Rusija pripravljena.

Iz Petrograda prihaja poročilo, da bo imela Rusija pripravljeno svoje vojaštvo, dokler ne bo sklenjen mir med Turčijo in balkanskimi državami. Sicer pa bo ostala Rusija v zvezi z drugimi velesilami in bo delovala z njimi za mir. Iz tega poročila sledi za Avstrijo, da bo tudi ona morala ostati v Galiciji pripravljena, dokler se na Balkanu ne sklene mir.

Rumunija in Bolgarija.

Ko je začela Bolgarija vojsko s Turčijo, so mnogi pričakovali, da se bodo Rumuni zvezali s Turki in napadli Bolgare za hrbtnom. To se ni zgodilo, in sicer, kakor se pripoveduje, na nasvet avstro-ogrške

vlade, ki je spremljala boj Bolgarov od vsega početka z najboljšimi željami. Pač pa je obljubila Avstro-Ogrska Rumuniji, da jo bo podpirala v njenih korakih, ako po vojski mirnim potom zahteva od Bolgarije, da ji odstopi ob Črnem morju nekaj zemlje, Dobrudžo imenovano, katero otrebuje za varnost svojega brodivja. Rumuniji pa precej nemirno spominja našo vladu in na ube pred vojsko. Toda Bolgarija čisto pravilno odgovarja, da ne more dati Rumuniji svoje zemlje, dokler ne ve, kaj bo sama dobila od Turčije. Turki seveda hujskajo Rumunijo, naj si z orožjem poišče zemljo pri Bolgarih. Tako bi Turki vendarle dobili zaveznike. Turki so pri pogajanjih v Londonu ravno radi tega tako trmasti, ker še vedno upajo, nahujskati Rumunijo na vojsko zoper Bolgare. Rumunski vojni minister je predložil poslanski zbornici zakonski načrt, s katerim bi se naj pomnožila armada za 80 bataljonov.

Bolgari se zanašajo na Avstrijo.

Bolgarski poslanec Bobčev se je izrazil nasproti nekemu poročevalcu, da nima Rumunija nobene pravice, od Bolgarije kaj zahtevati, še manj pa sedaj, ko se ni še niti sklenil mir. Ako bi vdrla Rumunija v Bolgarijo, ki je sedaj popolnoma brez vojakov, bi vsa Evropa to najstrožje obsodila. Upa, da ne bo Avstrija Rumunije v tem oziru nikoli podpirala.

Lovčen ostane črnogorski.

Pred dobrimi 14 dnevi so prinesli nekateri dunajski listi novico, da zahteva naša država od Črne gore hrib Lovčen, ako hoče, da jo bo Avstrija podpirala, da dobi Črna gora Skader. Gora Lovčen dobi med našim mestom Kotorom in med črnogorskim prestolnim mestom Cetinjem. Topovi z Lovčena lahko dosežejo Kotor in Cetinje. Ako bi postal Lovčen naš, bi bila črnogorska prestolnica pravzaprav v naši oblasti, v oblasti naših topov. Sedaj izjavlja predsednik najvišjega sodišča v Črni gori, Lazar Timanovič, da Avstrija ni nikdar zahtevala, naj se ji odstopi gora Lovčen in da tega tudi sedaj ni storila.

Bolgari za red in mir.

Pod novo bolgarsko upravo so zopet hoteli nekateri nemirni ljudje raznih narodnosti (bivši četniki in drugi) svoje prejšnje delovanje požiganja in ropanja nadaljevati. Temu pa hoče novo imenovani upravitelj Makedonije, general Vlkov, narediti enkrat za vselej konec. Izdal je takoj po svojem nastopu iz Sereza razglas do vsega prebivalstva v Makedoniji, v katerem med drugim veli: „Ustanovljene vojaške in posvetne oblasti pod mojim nadzorstvom jamčijo vsem mirnim prebivalcem popolno osebno in premoženjsko sigurnost, da se morejo okoristiti s svobodo in z vsemi njenimi pravicami in dobrotami. Vse hiše in druga lastnina odsotnih se morajo ohraniti. Nobena samo medsebojna razprava o premoženju ni dovoljena; nobene čete, nobeni četniki (roparji) ne smejo več obstati. Oblastni je bodo skrbele za mir in red in uvažale zakone carstva.“ — Tako govori samozavesten in omikan narod.

Grška na morju in na suhem.

Na otoku Kios, ki leži v bližini Male Azije v Egejskem morju, so dosegli Grki dne 2. t. m. nad Turki zopet lepo zmago. Grške čete, ki so se že poprej izkrcale na otoku, so prodirale ves dan v notranjost otoka. Turki so se dolgo upirali, a so se morali vedno umikati. En grški bataljon je prodiral proti mestecu Sv. Jurij, ki leži bolj v sredini otoka ter je zasedel važne turške postojanke. Turki so se zopet umaknili dalje. Proti večeru so Grki Turke obsili, na kar so se ti brezpogojno udali. Grki so vjeli 1800 Turkov in jim vzeli 2 topova, mnogo orožja, streliva in živil. Na vladnih poslopih glavnega mesta Kios so razobesili Grki grške zastave, v uradih pa so nastavili grške uradnike. — Iz Carigrada se poroča, da so dne 4. t. m. ob 7. uri 30 minut zjutraj zapustile 4 velike turške bojne ladje in 3 torpedni rušilci Dardanele. Med bojnimi ladjami sta se nahajali tudi že v prejšnjih bojih poškodovani križarki „Medšidije“ in „Hamidje“ ter bojna ladja „Torgue-Reis“. Ladje so odplule v smeri proti Kiosu. Slišalo se je streljanje in sodi se, da se je vnela bitka med grškim in turškim brodivjem, o katere poteku pa še sedaj, ko to pišemo, podrobnosti niso znane. — Boj za Janino v Epiru se še vedno nadaljuje. Turška posadka se čvrsto brani. Grki so sicer že zasedli več važnejših turških postojank pred mestom, a o predaji Janine baje sedaj še ni govora. Dne 4. t. m. sta se vršila pri Lessani in Bizani vroča boja. Grški topovi so prizadjali Turkom mnogo škode. Turški napad je bil odbit.

Strah pred vojsko.

Nemški praški dnevnik je izračunal, da se je vsled vojske in napetosti med velesilami napovedalo v Avstriji že 60 konkurzov, pri katerih znaša za vsako posamezno tvrdko primanjkljaj najmanj 100.000 kron. Torej vse izgube skupaj bi znašale pri teh konkurzih 182 milijonov. Zraven tega je še propadlo več tisoč tvrdk, pri katerih je znašal primanjkljaj za vsako posamezno manj kot 100.000 kron.

Politični ogled.

Naš cesar. Cesarjevo zdravje je zadnje dni v kljub slabemu vremenu jako izborna. Nekoliko ga je sicer nadlegoval katar v grlu, na kar je osebni cesarjev zdravnik poklical na posvet še par strokovnja-

kov, ki so se pa vsi prav povoljno izrazili. Razne vesti o cesarjevem šibkem zdravju so tedaj popolnoma brez prave podlage. Na novega leta dan je sprejel cesar v Senbrunu prestolonaslednika Fran Ferdinanda in več drugih nadvojvod, ki so mu izročili novoletne čestitke. Cesarju so prišli čestitat tudi mnogi drugi odlični gospodje.

— **Dunajski župan** novoizvoljeni dr. Weiskirchner je bil dne 4. januarja slovesno zaprisežen. V nastopnem govoru je rekel, da leži pred njim nova, nepopisana knjiga njegovega delovanja za Dunaj, in prve besede, ki jih hoče vpisati v to knjigo, naj bodo: z božjo pomočjo. Dr. Weiskirchner velja kot mož jeklene volje in izredne delavnosti. Dr. Lueger sam je želel, da postane kot najspodobnejši njegov naslednik.

— **Deželni zbori.** Nekateri deželni zbori bodo začeli meseca februarja zborovati. Zaradi zasedanja štajerskega deželnega zbora se bodo začela zopet nova pogajanja s slovenskimi poslanci. Ne bo jih več vodilo veleposestvo, ampak na željo ministrskega predsednika zopet cesarski namestnik grof Clary. Veleposestvo se namreč med pogajanjimi ni obnašalo, kakor bi se moralo. Kjer so pogajanja za mir, tam je povsod navada, da se med tem ne izvršujejo sovražnosti. V Gradcu pa se je z vednostjo veleposestva ravno med pogajanjimi vrgel slovenski uradnik iz deželnega odbora samo radi tega, ker je Slovenec. Nad 300 uradnikov živi v Gradcu deželni kruh, a noben Slovenec. In ko slovenski poslanci nazadnje spravijo prvega Slovenca v Gradcu v deželno službo, ga Nemci čez 14 dni samo iz narodnega sovražstva spočijo. Veleposestvo je rajši odložilo pogajanja, nego bi popravilo to krivico, kakor so zahtevali od poslancev slovenskih poslancev. Tako delajo Nemci za delazmožnost deželnega zbora, tako upoštevajo slovenske pravice, a vkljub temu se še najdejo trapasti nemškutarji in liberalci, ki ne vedo, kje je krivda, da deželni zbor ne deluje.

— **Ogrska.** Ministrski predsednik dr. Lukač je dobil od cesarja dovoljenje, da predloži državni zbornici načrt volilne reforme (preosnove). Načrt te volilne reforme daje volilno pravico vsem, ki so izvršili kako srednjo šolo, že s 24. letom starosti, če so že eno leto bivali v tistem kraju. Pri uradnikih, duhovnikih in učiteljih se enoletno bivanje ne zahteva. Kdor je dovršil grazredno ljudsko šolo, dobi volilno pravico s 30. letom starosti, četudi ne plačuje nič davka. Kdor ne zna brati, pa to hotel biti volilec, bo moral imeti 16 oralov sveta ali pa plačevati najmanj 40 K davka, potem dobi s 30. letom volilno pravico. Uslužbeni v trgovinah in obrti, ki ne služijo pri istem gospodarju že vsaj 3 leta, izgube volilno pravico. — Vsled nove volilne reforme bo dobilo na Ogrskem 255 tisoč delavcev volilno pravico, doslej jih je imelo to pravico le 44.000. Sprejme se tudi načelo, da bo volitev tajna. Vendar pa je načrt skrpan tako, da bodo imeli nemadžarski narodi od nove volilne pravice manj nego od stare. Mažari res z bičem tepejo druge narode. Še živina se da le nekoliko časa tepsti, potem pa ji je tudi preveč. Kako pridejo celi narodi od tega, da bi bili hlapci Mažarom? Danes niso več časi, ko bi drugim hlapčevali. Narodi hočejo dihati prostost, časi za tlačanstvo so minuli.

— **Na Hrvaškem** nimajo sedaj ne bana ne komisarja, a tudi nobene svobode še ne. Čuvaj je moral iti na dopust, s katerega se več ne vrne, njegove posle vodi med tem višji uradnik budimpeštanskega hrvaškega ministrstva. Unkelhäuser, Sicer pa je ostalo vse pri starem, časniki se zaplenjajo, ljudje se zapirajo, zborovanja se zabranjujejo, vse kakor pod Čuvajem. Vendar Hrvatje upajo, da dolgo ne bo tako ostalo, ker je s tem, da se zapodi Čuvaja, storjen vsaj prvi korak na boljše. Vse to morajo trpeti Hrvatje, ker nočejo svoje lepe domovine mirno prepustiti lačnim Mažarom. Tudi slovenski poslanci so s svojo obstrukcijo na Dunaju mnogo pripomogli, da je moral vsaj Čuvaj iti.

— **Katoličani v Nemčiji** se vrlo gibljejo, dasi ravno je Nemčija po večini protestantska. Vsako leto prirejajo katoličani velikanski večdnevni katoliški shod, katerega se udeležijo na 10tisoč vernikov. Po teh shodih se organizacije katoličanov oživijo in pomnožijo tako, da je katoliška stranka v Nemčiji odločujoči jezik na politični tehnicni. Letošnji nemški katoliški shod, ki je že 60., se bo vršil v drugi polovici meseca avgusta v mestu Metz.

— **Ruski car** je izključil svojega brata, velikega kneza Mihaela Aleksandroviča, iz cesarske rodbine, mu odvzel vse časti in posebne pravice ter ga obsodil v prognanstvo. Ker je sedanji carovič bolan in bo težko okreval, je bil Mihael Aleksandrovič za njim poklican za prestolonaslednika. Sedaj je ta pravica seveda tudi izgubljena. Kazen carjevega brata ni zadela nezazluzeno. Kakor znano, se je proti carjevi volji poročil z neko ločeno ženo. Za malim carevičem pride sedaj kot prestolonaslednik v poštev veliki knez Dimitrij Pavlovič, nečak carjev, ki velja sploh kot zaročeneec najstarejše carjeve hčerke velike kneginje Olge.

— **Francosko.** Dne 17. januarja se bo na Francoskem vršila volitev predsednika ljudovlade. Za predsedniško mesto se puli kakih 5 ali 6 kandidatov. Kakor je posneti iz dosedanjih časniških poročil, ima največ upanja na zmago sedanji ministrski predsednik Poincaré, ki je seveda velik svobodomislec. Zadnje volitve predsednika so se precej gladko izvršile, letos pa se bo bil radi večjega števila kandidatov vroč boj. Predsednika ljudovlade volijo za dobo 7 let. Izvoljeni predsednik ima skoro iste pravice, isto oblast, kot pri nas cesar. On imenuje ministre in višje uradnike, potrjuje postave in sploh izvršuje vladarske posle.

— **Zaradi Kitajske** so si v laseh Rusija in Japonska na eni strani, Severna Amerika na drugi strani. Amerika dobiva na Kitajskem vedno več upliva, ne samo političnega, ampak tudi vsled trgovinskih zvez. To pa je zelo neljubo Rusiji in Japonski, ki ne marata nobenih tekmecev in bi si najrajši razdelili med seboj najpripravnije kitajske pokrajine. Severna Amerika pa se ne da z lepimi besedami odpraviti, ampak zahteva na Kitajskem istih pravic, kakor jih imata Rusija in Japonska, ali pa bo vojska. To je zelo važno vedeti, kajti ako bo Rusija v Aziji zapletena v vojsko, gotovo ne bo iskala v Evropi še druge vojske. Japonsko ministrstvo je pred kratkim zahtevalo veliko milijonov rubljev za vojne priprave, Rusija pa je preteklo leto zgradila za 200 milijonov rubljev železnice v Aziji.

— **Na Španskem** se dogajajo velike reči. Nad 90 članov iz gosposke in poslanske zbornice katoliške stranke je odložilo svoje mandate, njim na čelu voditelj Maura. Odkar se je oženil sedanji kralj Alfouz s protestantsko princesinjo, ki je sicer prestopila h katoliški veri, vlada na Španskem povsod liberalizem. Brezverske družbe in stranke, četudi so v bistvu prekucijske, se očitno podpirajo. Kralj se obdaja z liberalnimi svetovalci. Denarno stanje Španske je po liberalnih popolnoma zavoženo. Ta način vladanja mora državo prej ali slej pripeljati k revoluciji. Katoliški politiki so opominjali in svarili, a kralj jih ne posluša. Ker nočejo nositi nobene skrivde, so sedaj odložili mandate. Ta korak je naredil na kralja in celo deželo velik vtis.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

12. nedelja: 1. po razglasenju Gospodovem; Arkadij, mučenec; Ernest, škof.
13. ponedeljek: Veronika, devica; Bogomir, Leoncij, škof.
14. torek: Hilarij, škof; Feliks iz Nole, spoz.
15. sredo: Pavel, puščavnik; Maver, opat; Romed.
16. četrtek: Marcel, p; Tiej.
17. petek: Anton, puščavnik; Sulpicij, škof.
18. sobota: Sv. Petra stol v Rimu; Friška, devica in mučenica.
19. nedelja: 1. predpustna, Kanus, kralj; Marija in Marta, m.

* **Osebnosti.** Poslanec Pišek je na brvi spodrnul ter tako nesrečno padel, da si je zlomil rebro. Zelimo, da bi kmalu popolnoma okreval. — Poslanec Jare, dr. Korošec in dr. Krek imajo dne 9. in 10. januarja socialno-politični tečaj v Saplitu v Dalmaciji in dne 11. t. m. v Šibeniku.

* **Na znanje.** Ker stroji radi velikega števila iztisiv, v katerih se tiska sedaj naš list, ne morejo zmagati čela v enem dnevu, smo primorani, od slej skleniti uredništvo že v sredo popoldne. Naj blagovolijo naši sotrudniki to upoštevati.

* **Nov list.** Organizacija jugoslovanskih krščansko mislečih železničarjev, „Prometna zveza“ v Ljubljani, je začela izdajati nov list, ki se imenuje „Železničarski Glasnik“. List bo izhajal 1. in 15. dne v mesecu. Celoletna naročnina znaša 3 K 60 vin. Člani „Prometne zveze“ dobe list brezplačno. „Železničarski glasnik“, katerega našim slovenskim železničarjem toplo priporočamo, se naroča v Ljubljani, Dunajska cesta, št. 9.

* **Stara pesem.** Slovenjebistriški okrajni zastop, ki postavno že davno ni več pravilno sestavljen, pošilja na občine okrožnice, v katerih jim zatrjuje, da jim vsled slovenske obstrukcije v Gradcu ne more dati za ceste nobene podpore. Gospodje ne mislijo daleč, sicer ne bi mogli širiti take neumnosti. Računimo! Do začetka slovenske obstrukcije so občine in okrajni dobivali cestne podpore. Danes pa se plačujejo ravno iste deželne doklade kot ob začetku obstrukcije. Zakaj torej ne dobivajo občine več podpor? Denar je gotovo tukaj. Ali ga deželni odbor samovoljno noče dati, ali pa isti denar, ki se je izdajal prej za ceste, gre za druge stvari. Kje je torej tukaj krivda slovenske obstrukcije. Drugi nemškutarski okrajni so hoteli že pred leti širiti to misel, a so je hitro opustili, ko so uvideli svojo nes pamet. Sedaj je začel slovenjebistriški okraj peti staro pesem.

* **Nemška sodba o obstrukciji.** Nemški okrajni zastop v Neumarktu je imel dne 28. decembra m. l. plenarno sejo, v kateri je nemški poslanec Riegler priznal: Z ozirom na te razmere (obstrukcije) v dež. zboru se mora vedno zopet povdarjati, da tudi večina deželnega zbora ni brez krivde... Tako govori nemški poslanec o slovenski obstrukciji, iz česar pač dovolj jasno sledi, kako grdo naši liberalci in nemškutarji glede obstrukcije zavijajo resnico.

* **Znorelost.** Nemški Mihel v Bismarkovi ulici v Ptuj, ki se kot pravi slepar oblači v slovensko obleko, „Štajerec“ po imenu, si hoče zaslužiti počen groš in zato piše to budalo: „Slovenski časopisi so tiskani in črno na belem dokazujejo protiaustrijsko mišljenje prvakov.“ — Med vsemi listi je pač najmanj v frankfurtarske cape zaviti „Štajerec“ poklican, da bi učil slovenske časopise avstrijskega domoljuba. To je vendar že znorelost, ako izdajalski nemškutar kritizira časopise, koje pusti c. kr. državni pravnik mirno iziti!

* **Otročji napadi.** Čim mirnejši je celjski „Narodni list, tem neumnejša postaja „Sloga“. Urednik pri Sv. Roku ob Sotli je izvedel, ker ima tako dobre zveze z ministri, da so slovenski poslanci zato glasovali za vojne predloge, ker je dobil Susteršič za polfalične kranjske zadruge večmilijonsko posojilo. Koli kor besedi, toliko laži. Kaj pa je dobil liberalni poslanec dr. Ravnihar, ki je po poročilu vseh ljubljanskih listov tudi glasoval za vojne predloge? To nam naj raje povedo liberalni listi. Sploh je treba velike